

JEDINEČNÝ HLAS

Ani ti Petrovi z nějakého důvodu nepřející nemohou nekonstatovat, že to byl výborný, ba skvělý zpěvák. Kolegové oceňovali jedinečnou barvu hlasu, fanoušci intenzitu převážně romanticky jemného projevu, experti navíc i horní rozsah tónů, blížící se luxusnímu třičárkovanému céčku, v popu darovanému jen výjimečně a umožňujícímu občas vyšperkovat refrény vskutku grandiózním vrcholem. Já bych k tomu přidal zásadně důležitý jednotící prvek: Petr zpíval, jak žil, tedy opravdově. Podobné vokály v dvoumetrovém muskulaturním těle by byly zjevně nedůvěryhodné, podobná textová sdělení od někoho osudem obyčejnějšího jen předstírání. Mukovy pódiové vizuální proměny byly sice četné a občas poněkud šokující, ale záro-

Krev, pot a slzy: na pódiu nechal vždycky všechno

veň vždycky takové, že mu umožňovaly zpívat celoživotně kompletní repertoár bez ztráty autentičnosti. Někteří vyznavači oceánských kryptogramů a shalomských duchovních artikulů možná těžce nesli totéž zpívané civilně elegantním mužem, jenže v onom obleku bylo stále totéž tělo a v něm tatáž duše.

Petrovo zpívání mi nahánělo husí kůži hned z několika důvodů. Okouzlení na naše poměry úžasným vokálem bylo už na konci osmdesátých let doplněno

intenzivní obavou o jeho zachování. Způsob, kterým tam „rval“ tóny, obtížné nejen samotnou výškou, ale také velkou mírou exprese, byl totiž technicky nedokonalý, do značné míry hlasivky ohrožující – ale zároveň právě tím tak přitažlivý. Poslech jeho vokálního příspěvku k undergroundovému hudebnímu projektu Mirka Vodrážky z roku 1984 naznačil původ onoho pěveckého rozdávání se. Vyzpívávání se z fobií a strachu bylo srdcervoucím zážitkem, odlišným od tehdejšího obvyklého alternativního muzikantského polovypřevění. Přechod k dramatickému jekotu byl únosný snad jednorázově k natočení či koncertnímu zazpívání nejvýše několi-krát za rok, ale ve chvíli, kdy se oceánská vystoupení začala počítat na desítky či stovky a často se konala třikrát i vícrát týdně, bylo jasné, že tento způsob zpěvu není dlouhodobě možný. Petr bojoval a dával Rachel a další velmi náročné kusy pokaždé, ale byla to nadšeným obecenstvem asistovaná vokální sebevražda. Připočteme-li k tomu občasnou psychickou zátěž, přímo ovlivňující jeho náladu, i zdvojený malý sval v hrdle, pak bylo nepochybné, že bez hlasové hygieny a pedagoga, ba foniatra se do budoucna neobejde.

Krom různých amatérských rad a zkušeností kolegů (třeba v podobě pití vlažné vincentky s mlékem) se věci začal seriózně zabývat až konzultacemi u profesora Františka Tugendlieba v Bratislavě, velkou pomocí byly hodiny zpěvu a výukové kazety Lídy Nopové nebo návštěvy u pražského profesora Josefa Rybičky. Trvalou oporou z medicínského hlediska mu pak byl krčář MUDr. Emil Mařík, kdykoli připravený k rychlému zásahu obstríkem či kalciovou injekcí ve stavu náhlé nouze. V roce 1991 Petr absolvoval též dvoutýdenní pobyt na plzeňském specializovaném zdravotním pracovišti, řešící rýsující se poměrně dramatický problém s hlasivkami, našťastí nikoli úplně dramatickým zásahem. Nejpodstatnější ale bylo, že odstoupil od alternativní minulosti také profesionalitou péče o svůj pěvecký „výrobní prostředek“ v podobě pokusů o solidnější

DÁVNÁ ZEM			
Introdukce 1	45 sec	J.V., P.M., P.K., D.V.	-instrumentální
Introdukce	2	P.K., D.V.	-instrumentální
Nástup	45 sec		
1) Havrani	3:25	P. Kocera, D. Vozáry, P. Hula, J. Vozáry	
2) Vždyť staci	3:40	D. Vozáry, P. Hula, P. Kocera, J.V.	
3) Braň se tochtám	2:45	P.M., P.H., D.V., J.V.	
4) Léč světu	5:10	P.M., P.K., J.V., D.V.	
5) Padají kadeř	4:15	P.K., J.V., P.M., D.V.	
6) Večer na zámku	4:50	P.K., P.M., D.V., J.V.	
7) Čas	3:20	P.M., D.V., J.V., P.H., 6:20 čistý čas	
8) Jeden den	4:20	D.V., P.K., J.V., P.H., D.V.	
9) Šeň o moudrých jedlích	4:15	P.M., P.K., J.V., 30 potlesky	
10) Aha	3:35	P.M., P.K., J.V., D.V.	
11) Vyžadní	4:20	P.M., P.K.	
12) Dávná zem	4:25	P.M., P.K., J.V., D.V.	
13) Větrná	3:05	P.M., P.K., J.V., D.V.	
14) Jsi jeden z nás - Jás jmo ty mělo	4:25	P.K., P.M., D.V., J.V.	
15) Nic blíž, nic dál	3:15	P.M., P.K., J.V., D.V.	
16) Mys na okraji života	5:15	P.M., P.K., D.V., J.V.	
17) Oredin	3:50	P.M., P.K., J.V., D.V.	
18) Rachel	6:10	P.K., P.M., D.V., D.V.	
Narcis	3:30	P.M., P.M., D.V., J.V.	
Zvonění	4:25	P.M., P.K., D.V.	
Četné je hebe	3:30	P.K., P.M., D.V., J.V.	
	11,25 min		

Setlist Oceánu: dlouhý koncert, těžké zpívání

životosprávu, dodržování hlasového klidu, ale především pro okolí dost legračně znějícího rozezpívávání se v autě, šatně či na záchodě. I přes nutný a doporučený lékařský zásah (obstříky hlasivek, injekce inzulinu, operace nosní přepážky) tak nepřišel o to nejvzácnější, totiž o vpravdě nezaměnitelný vokál. Zajisté nebyl dokonalým žákem a pacientem, zajisté (ne)zodpovědně zpíval i v indispozici, protože neměl rád playback, zajisté byla vystoupení, kde v exponovaných místech s úlevou odstupoval od mikrofonu či nechával sborové refrény pro publikum. Jeho vystoupení ale byla vždy pěvecky poctivá, občas nepředstíraně na hranici sebeobětování.

Jeho zpívání nepochybně vycházelo z velkých rockových hlasů osmdesátých let. Punkové období bylo spíše osobním než hudebním vzdorem, alternativa filozofickým a lidským splynutím se skupinou přátel, vyjádřeným také muzikou. Oceán s kytarou Zdeňka Pavelce byl pro Petra velmi silnou a v mnoha ohledech ideální sestavou, také proto o zachování tohoto nástroje ve své hudbě dlouho bojoval a následnou absenci zmíněného instrumentalisty rád nahrazoval hraním Dušana Vozáryho či svým vlastním. Jasně poznatelnou pěveckou slabost pro Bona Voxe z irských U2 a Jima Kerra ze skotských Simple Minds postupem času nahradilo vlastně možná ani nezamýšlené „depešáctví“. S pozdějším čistě elektronickým zvukem Oceánu se ovšem účinně pojilo i ono původní „jůtůvské“ vokální oslovení (možná i proto výborný koncertní ohlas třeba Léku světu v irském Dublinu v rámci turné s Erasure), k občasnému využití kytary pak nahrávala skutečnost, že Martin Gore z Depeche Mode s ní často skládal a ve studiu i na pódiu jí čím dál víc využíval.

V období Shalomu a dál už bylo jasné, že světem inspirovaná východiska byla zaměněna zpíváním ve stylu Petr Muk. Od typu Petrova hlasu se logicky nedal čekat hardrockový ječák, ale ani univerzální nevzrušivý mainstreamový popík. Dokázal by se nejspíš

přizpůsobit, ale nechtěl. O jeho vědomém porušování některých obvyklých profesních zásad by jistě mohl vyprávět třeba skladatel Ondřej Soukup, v muzikálové Johance z Arku dlouho marně rovnající Petrovo zpívání na přesné dodržování dob: romantik si prostě pěl tak, jak srdce jeho hlasivky ponoukalo. Měl ovšem i jiné pěvecké libosti, od prolamování hlasu ve vypjatých pasážích až po jednu dobu dost často užívaný falzet. Naše besedy o nutném lékárnickém dávkování těchto specialit, bránícím možnému oposlouchání, či o jisté nemůžnosti kastrátních výšek byly vždy zarputilé a jen občas vedly k nějakému výsledku. To všechno podtrženo zcela zásadní skutečností, že totiž od samého začátku muzicírování byl Petr mnohem víc, než jen interpret. Jeho časté skládání a občasné textování ho předurčilo k jasně zcela osobnímu přístupu ke každé písničce. Také proto měli posluchači oprávněný pocit, že tóny a slova jsou opravdu jen za něj a jen pro ně.

Jako obdivovatel a posluchač vskutku nejrůznějšího rocku občas zkusil kytarové boogie typu skladby Když někoho máš (někdy bych to docela rád slyšel v decibelově radikálnější verzi, třeba od Žlutého psa), převedl Rachel do gotického aranžérského hávu a napsal aranží podobně temně repetitivní píseň V kruhu. Uměl zazpívat oblíbené Led Zeppelin (viz open air na Konopišti a jeho tamní hostování s kapelou Lucie), ale nebyl Robert Plant, ač potřebné výšky tam dokázal vytlačit. Měl rád Petera Hamilla z Van der Graaf Generator, ale byla mu odepřena ona míra jisté dekadence v hlase. Ctil Vladimíra Mišíka s Etc., ale nebyl oním letenským bardem s kořeny v rhythm'n'blues. Sledoval Billyho Idola, ale spíše pro deklarovanou vzpurnost a promyšlenou práci s kostýmy a šmuky než pro zarputilé zpívání na pár tónů. Miloval starého Bona, také pro odvahu se pódiově zcela rozdat i politickou angažovanost. Oceňoval Simple Minds pro vzorně gradovanou epickou rozmáchlost v minutách i skryté keltské podtóny. Fascinovali ho The Mission

Cesta od syntetizérové mašinérie k šesti strunám

pro kumšt propojení akustických i elektrických kytar s klávesami. Detailně sledoval Davea Gahana z Depeche Mode, se kterým měl společnou elektroniku za zády a částečně i pódiovou prezentaci, ale – krom fanoušky vždy vítané taneční helikoptéry a prostocviků s mikrofonním stojanem – byl významně jiný. Nezpíval vůbec jako Andy Bell z Erasure, ale měl rád durovou veselost jejich písniček, Clarkovu refrénovou genialitu a trochu cirkusovou pestrobarevnost osmdesátek. Kdykoli si s potěšením zopakoval Ultravox i sólového Midge Ura. Nikdy ale neslyšel třeba na mnou občas nabídnutého Bryana Ferryho, pro něj přece jen příliš britského hudebního i životního dandyho.

Často jsme na to téma vedli „učené disputace“. Věděl, že mám naposloucháno, zejména zkraje chodil i na mé pořady, vždycky jsme si půjčovali kazety či CD s muzikou. Musel jsem mu u cédéček občas připomínat, že to či ono sice jistě solidně secvičí, ale nemá

vrozený dar ostrého rockového a bluesového frázování: takoví se nejčastěji rodí na jihu, ale nikoli Čech. Občas se mu stýskalo po punkovém zvuku a revoltě, ale moudře to obešel jednorázovou revitalizací duralovské písně Boty, zdrsněním kytar v Zrcadlu nebo polekáním fanynek středního věku zvukem nabroušenou a překvapivě hlasitou kytarou na koncertech. Vzpomínám si na dobrou hodinu kroužení po pražském Strossmayerově náměstí v pauze natáčení jeho předposledního alba, kdy měl pocit, že trochu neví, kudy dál. Byla to doba prvního přívalu nových jmen hvězdiček vzešlých z televizních soutěží, tehdy ještě vcelku zdárně předstírajících – bohužel za placené podpory porotců z branže, že představují růžovou budoucnost naší populární hudby. Než se ukázalo, že není-li poctivě odpracovaná minulost, dobrý, nejlépe vlastní repertoár a nevyumělkované charisma, pak po objetí několika nákupních center se show před každým kolem soutěže nenásleduje už nic, zavládl v kategorii tehdejších pěveckých zhruba čtyřicátníků zmatek. Upřímně: kdyby se Petr podobné soutěže zúčastnil, nejspíš by neobstál. Ne snad pro nedostatek talentu, pohlednosti či osobitosti, ale pro „nevyužitelnost“ v nedobrovolném stylovém přelétávání od amerického R'n'B přes metalové balady nebo vánoční koledy až po šedesátkový Semafor. Pokud by se sám rozhodl, zazpíval by cokoli jistě vzorně, ale po týdenním drezírování by šlo spíše o přežití na obrazovce, než o umělecký výkon.

Tohle a ještě mnohem víc jsme si říkali na „Štrosmajeráku“. Líčil jsem mu možnou další sólovou perspektivu, inteligentní hudební stárnutí, skutečnost, že kariéra se vyvíjí ve vlnách, potvrzoval správnost jeho snahy neskončit jako muzikálový přebírač nekonečné štafety rolí na úkor vlastní tvorby. Na otázky týkající se příštího pravděpodobně nevyhnutelného postupného „odcházení“ jeho jedinečného tenoru jsem nabídl odpověď – po mnoha předpokládaných dalších letech velkého zpívání může následovat

proměna v rockového šansoniéra. K tomu názoru mě opravňovala nepochybná účinnost jeho vlastních baladických písní i dramatické životní a profesní osudy, rozhodně vydávající na muzikál jednoho muže. Zda jsem ho tehdy zklidnil definitivně, těžko říct. Postupující zdravotní komplikace občas přibrzdily plány, mimořádnost bohužel posledního alba z roku 2010 však ukázala, že Petr měl rozhodně stále co nabídnout. Jeho zpívání bylo zprvu undergroundovým výkřikem duše. Oceánské, již zcela mukovské vyjádření hudební a textové síly kapely vytvořilo zásadní český a slovenský pěvecký pojem. Shalom ho posunul do pozice netriviální hvězdy, aby ho poslal do dočasného zapomnění ve chvíli, kdy nazpíval skvostné album Brány vzkazů. Sólová dráha mu dala šanci naplno zapojit kytary, převážně vlastními písněmi dobýt Slavíky a obloukem se vrátit k závěrečné syntéze mnohého z minulosti. Muzikálová angažmá ho učinila především pódiově kompletnějším umělcem. Zpívání pro filmové animované disneyovky Lví král 2 a Tarzan naznačilo možné značné šance i v oboru vyšlechtěného zámořského popu.

Jeho hlas sice logicky poněkud stárl a ztrácel dříve snadno dosažitelné nejvyšší tóny, ale zároveň se rozšířil o stejně obdivuhodný spodní tónbr, jenž postupně získával na prožitku a byl trvale mimořádný, neb součástí netuctového člověka. Vedle něj tak mohli nevděčnou pamětí národa prosvištět nadržení mladí střelci, občas dokonce s jeho repertoárem, ale ani jimi dokonale vysoustružené tóny nezvládly donutit publikum k zapomenutí. Nikým nevynucovaný respekt kolegů, trvalé hlasování fandů ve Slavíkovi, desetitisíce přátel na facebooku, stovky vyznání už nikoli jen zblázněných puberťáčků nebo zaujatých hledačů víry, ale velmi rozumných lidí středního věku, děkujících za nádherné společné hudební chvíle i pootevření vrátek k něčemu přesahujícímu kategorii popu. Měl jsem rád jeho písničky v nejrůznějších podobách: vlastně všechny mi zněly moc dobře – a některé vůbec nejlíp na světě...